

Iedere dag BBBeter

Verkiezings- programma

Noardeast-Fryslân

GEMEENTE
RAADS
VERKIEZINGEN
18.3.26

Iedere dag BBBeter

Onze kernwaarden

BBB is de partij van en voor de regio. We zetten ons in voor een leefbaar Noardeast-Fryslân waarin iedere inwoner zich thuis voelt. Waar we samen wonen, werken en recreëren en we trots zijn op onze cultuur en tradities. Dit doen we altijd vanuit onze kernwaarden:

Noaberschap

Er voor elkaar zijn is vanzelfsprekend.

We kijken naar elkaar om.

We zijn er voor álle inwoners van Nederland en laten niemand achter.

Gulden regel

Wat u niet wil dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.

We behandelen de ander zoals je zelf behandeld wilt worden.

We hebben en vragen respect voor andermans mening en bezit.

Iedereen is gelijkwaardig.

Authentiek

We blijven onszelf, doen gewoon, zijn positief (het glas is halfvol) en staan open.

We houden van humor.

Zijn niet arrogant, oftewel geen spatjes.

We kijken bij kritiek niet alleen in de verrekijker, maar ook in de spiegel.

Niet te groot om fouten toe te geven.

We zijn trots op wie we zijn en waar we vandaan komen.

Professioneel

We kijken vooruit, naar de lange(re) termijn.

We zijn ons bewust van onze stijl & houding.

En stellen het algemeen belang boven het persoonlijk belang.

Inhoudsopgave

Onze kernwaarden	2
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Samen leefbaar houden	4
Balans en noaberschap	4
Duidelijke keuzes	4
Iedere regio telt!	4
Wat dit concreet betekent	5
Onze deur staat altijd open	5
Leefbaarheid	6
Wonen	8
Sociaal Domein	10
Jeugdzorg	12
Onderwijs	14
Ruimtelijke Ordening	15
Economie en Ondernemen, Platteland en Water	16
Lokale economie en ondernemerschap	16
Vestigingsklimaat en bedrijvigheid	16
Regeldruk en balans	17
Een leefbaar platteland is topprioriteit	17
Waterkwaliteit en toezicht	8
Klimaat en Duurzaamheid	19
Veiligheid en Handhaving	20
Asiel en Migratie	21
Gemeentelijke Financiën	22
Bestuurscultuur en Participatie	23

Voorwoord

Noardeast-Fryslân is ons thuis. Hier kennen we elkaar, hier steken we de handen uit de mouwen en hier bouwen we samen aan de toekomst. Hier wonen, werken en recreëren we.

Samen leefbaar houden

BBB zet zich in voor een leefbaar Noardeast-Fryslân waar iedereen zich thuis voelt. We zorgen samen goed voor onze omgeving én voor elkaar. Mensen krijgen de ruimte om verantwoordelijkheid te nemen voor hun leven, werk en buurt. Daarbij zijn gezond verstand en vertrouwen leidend in beleid. Betutteling hoort daar niet bij.

Balans en noaberschap

Wij willen een goede balans: tussen woonkernen en platteland, inwoners en overheid, regels en de werkelijkheid. Niet door mensen in hokjes of doelgroepen te plaatsen, maar door uit te gaan van kracht, betrokkenheid en noaberschap. We bieden de springplank voor wie vooruit wil en het vangnet voor wie steun nodig heeft.

Duidelijke keuzes

Iedere dag BBBeter vraagt om het maken van duidelijke keuzes. BBB Noardeast-Fryslân neemt die verantwoordelijkheid: transparant, onderbouwd, in overleg met betrokken partijen en altijd in het belang van de leefbaarheid. Daarbij houden we vast aan onze kernwaarden: noaberschap, de gulden regel, authenticiteit en professionaliteit.

Iedere regio telt!

BBB is de partij van de regio. We werken in korte lijnen en begrijpelijke taal, samen met inwoners, organisaties én met onze vertegenwoordigers in provincies, waterschappen, Den Haag en Europa. Zo zorgen we dat Noardeast Frwyslân mee kan praten en profiteren.

Wat dit concreet betekent

Wat dit concreet betekent voor Noardeast-Fryslân lees je in dit programma. Daarin benoemen we de aandachtspunten die hier écht leven en waar wij samen met jou aan willen werken. Denk bijvoorbeeld aan voldoende en betaalbare woningen voor jong en oud, ruimte voor ondernemers om te groeien en werk te creëren aan de next-dorpsrand en stad en veilige verkeerssituaties voor fietsers.

Onze deur staat altijd open

Tot slot. Als er iets speelt in jouw omgeving staan wij klaar om te luisteren. BBB Noardeast-Fryslân is altijd dichtbij en bereikbaar.

Leefbaarheid

Visie

BBB bestaat om alle inwoners een leefbaar Noardeast-Fryslân te helpen ervaren. Houding en gedrag volgens het BBB-mienschap is daarvoor een belangrijk uitgangspunt. Je kijkt om naar de mensen en de omgeving waarin je woont, werkt en recreëert, door deze te koesteren en er samen goed voor te zorgen, net als voor elkaar. Dat begint met verbinding tussen inwoners, waarbij we inzetten op sterke en leefbare dorpskernen, wijken en buurten met voldoende voorzieningen en ontmoetingsplekken. De gemeente ondersteunt en faciliteert initiatieven van inwoners die bijdragen aan de sociale verbinding. BBB staat voor minder regeldruk en meer vertrouwen.

- **Voorzieningen behouden.** Voorzieningen zoals winkels, sportfaciliteiten, medische zorg, dorpshuizen en scholen in buurten en wijken behouden we waar mogelijk
- **Dorpshuizen ondersteunen.** We vinden dat de gemeente dorpshuizen moet ondersteunen, bijvoorbeeld door het verstrekken van exploitatiesubsidies of bijdragen aan groot onderhoud.
- **Cultureel-historische kenmerken behouden.** De cultuurhistorische geschiedenis van Fryslân en haar Fryske taal is groot. BBB Noardeast-Fryslân wil dat er meer aandacht uitgaat naar Fryske taal en erfgoed. We nemen deze vormen van cultuur op als volwaardige onderdelen van het cultuurbeleid en de cultuurvisie.
- **Culturele identiteit koesteren.** We koesteren onze culturele identiteit en tradities en faciliteren activiteiten die hieraan bijdragen, zoals dorpsfeesten en optochten, de jaarlijkse ontvangst van Sinterklaas en natuurlijk het carbidschieten op oudjaarsdag. Tradities verbinden onze dorpen en buurtschappen.
- **Optochten met versierde wagens blijven mogelijk.** BBB Noardeast-Fryslân zet zich in voor het behoud van optochten met versierde wagens als waardevolle dorpstraditie. We zorgen voor begrijpelijke en werkbare regels die passen bij de eisen van verzekeraars, zonder extra drempels voor verenigingen. Daarbij blijven we in gesprek met verzekeraars om de kosten zo laag mogelijk te houden. Zo zorgen we ervoor dat onze optochten toegankelijk en betaalbaar blijven voor iedereen in de gemeenschap.
- **Stimuleer verbinding tussen inwoners.** Kleine organisaties en lokale initiatieven die bijdragen aan de verbinding van onze inwoners worden gestimuleerd, eventueel door middel van laagdrempelige subsidies.
- **Minder regels, meer vertrouwen.** Geen lokale kop op landelijke regels! Wij willen de BIBOB-toets afschaffen voor evenementen met een begroting tot €50.000. De recente afgelasting van de grasbaanrace, omdat vrijwilligers overweldigd werden door de hoeveelheid verplichte documenten, laat zien dat het anders moet.

Iedere dag BBBeter

- **Geen verplichte rechtspersoon bij vrijwilligersinitiatieven.** Voor subsidies tot €10.000,- willen wij geen verplichte rechtspersoon. Vrijwilligers moeten eenvoudig subsidie kunnen aanvragen, zonder extra kosten of administratieve drempels. Samen kijken we naar een passende en verantwoorde oplossing.
- **Iedereen kan sporten.** We vinden het belangrijk dat iedereen in Noardeast-Fryslân kan sporten. Iedereen – jong én oud, met of zonder beperking – moet kunnen meedoen. We zetten in op het versterken en faciliteren van bestaande sportvoorzieningen en -verenigingen in alle dorpen. We stimuleren samenwerking met partners die sportactiviteiten bereikbaar en betaalbaar houden.
- **Stimuleer verenigingsleven.** Een bloeiend verenigingsleven is belangrijk voor Noardeast-Fryslân, de gemeente draagt hieraan bij met laagdrempelige subsidies en waar mogelijk praktische ondersteuning.
- **Stimuleer jeugdactiviteiten.** We zorgen ervoor dat een deel van het dorpsbudget beschikbaar komt voor jeugdactiviteiten. Hiermee stimuleren we lokale initiatieven die bijdragen aan een gezonde en actieve jeugd in onze dorpen.

Wonen

Visie

BBB Noardeast-Fryslân heeft oog voor de mens achter de woningzoekende. We willen snel en betaalbaar bouwen voor starters, gezinnen en ouderen, met oog voor leefbaarheid, eigen regie en ons lokale karakter in Noardeast-Fryslân. Door slim te bouwen en beter gebruik te maken van bestaande ruimte, bouwen we aan een Noardeast-Fryslân waar iedereen zich écht thuis kan voelen. Wie al een lokale binding met Noardeast-Fryslân heeft, krijgt wat ons betreft prioriteit om in de gemeente te wonen.

 Woningen die passen in de omgeving. Wij willen huizen bouwen die goed passen in de buurt en bij de grootte van de gemeenschap. In grote dragende kernen bouwen we, indien mogelijk, groot en kiezen we voor optopping, want daar is ruimte en een infrastructuur voor grotere woningbouwprojecten. In kleine kernen bouwen we klein en zorgvuldig. In elke kern of wijk één straatje erbij, zodat het dorp zijn karakter behoudt.

 Slim ruimtegebruik. We moeten bestaande woningen en gebouwen beter en flexibeler gebruiken, bijvoorbeeld omvormen van (agrarische) leegstaande gebouwen, splitsen van woningen of een familiewoning op eigen terrein.

 Snelle en betere woningbouw. BBB wil meer huizen bouwen en dit sneller doen. Versnel het vergunningsproces waar mogelijk en maak de aanvraag eenvoudiger. Bezwaarprocedures moeten sneller en met prioriteit doorlopen worden. We zetten in op fabrieksmatige woningbouw om te versnellen.

 Betaalbare woningen voor iedereen. We streven naar een goede mix van koopwoningen, middenhuur en sociale huur. Zo zorgen we voor een evenwichtige buurt, waarin mensen met verschillende inkomens en achtergronden samenleven.

 Voorrang bij de toewijzing woningen. Woningen worden in eerste instantie toegewezen aan mensen met een sterke lokale binding, we pleiten daarom voor een passend beleid bij de toewijzing van sociale huur en de verkoop van nieuwbouwprojecten. BBB Noardeast-Fryslân zet de Huisvestingswet uit 2014 in om ervoor te zorgen dat statushouders geen voorrang krijgen bij de toewijzing van woningen.

 Bouwen in eigen buurt. BBB Noardeast-Fryslân wil jongeren de kans geven om samen betaalbare koopwoningen te realiseren in hun eigen dorp. We zetten ons in voor nieuw beleid met een lagere grondprijs en een prijsplafond voor collectieve jongerenprojecten, waarbij de woningen minimaal vijf jaar door de bouwers zelf worden bewoond. BBB Noardeast-Fryslân wil jongeren actief ondersteunen bij het realiseren van hun eigen woonwensen. Daarom stimuleren wij coöperatief bouwen: het gezamenlijk door jongeren optreden als opdrachtgever voor bijvoorbeeld een rij woningen. Door samen te werken in een bouwcoöperatie krijgen jongeren meer zeggenschap over het ontwerp, de locatie en de prijs van hun toekomstige woning.

Iedere dag BBBeter

Lokale jongeren krijgen voorrang en de gemeente ondersteunt bij het opzetten van het initiatief en het regelen van vergunningen. Zo bouwen jongeren samen aan hun toekomst en houden we onze dorpen leefbaar en jong.

 Wonen in een vertrouwde omgeving. Ouderen moeten dichtbij hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Daarom zetten we in op voldoende ouderenwoningen en kleinschalige woon-zorgcentra in buurten.

Sociaal Domein

Visie

De mens centraal en niet het zorgsysteem. BBB Noardeast-Fryslân staat voor een benadering van zorg, welzijn en ondersteuning die begint bij het zien van de mens. Zorg moet dichtbij en laagdrempelig zijn. Het sociaal domein krijgt de ruimte om te doen wat werkt. We kijken naar de behoefte van onze inwoners en houden binnen het sociaal domein niet star vast aan potjes of budgetten. Dat betekent regels die ondersteunen in plaats van beperken. Vertrouwen in inwoners, zorgverleners en vrijwilligers is het vertrekpunt. We geloven dat inzetten op preventieve zorg, grotere problemen kan voorkomen.

- **Zorggeld naar de praktijk, niet naar papier.** BBB kiest voor eenvoudige en doelgerichte zorg. Geen dure structuren, maar praktische oplossingen. Minder administratie, meer mensen in de praktijk. Wat echt nodig is, moet gewoon kunnen.
- **Jaarlijkse toetsing.** We willen met een jaarlijkse toetsing inzichtelijk krijgen welk percentage van de WMO-middelen naar administratie en indicatie gaat in verhouding tot de daadwerkelijke zorg. Simpele acties, zoals het regelen van een alarmknop, moeten via de WMO gemakkelijker kunnen.
- **Maatwerk als standaard.** We durven flexibel om te gaan met budgetten, kijken naar de behoeften van onze inwoners en leveren daarvoor maatwerk.
- **Vertrouwen en ruimte voor professionals.** De gemeente stelt een budget vast om in uitzonderlijke gevallen te kunnen afwijken van de regels.
- **Zorg versnellen.** We erkennen dat er bij veel zorgaanbieders wachtlijsten zijn. We zien naar elkaar om, en indien nodig wijken we uit naar zorgaanbieders buiten de Noardeast-Fryslân als onze inwoners daar sneller geholpen worden.
- **Vast contact.** We verminderen het aantal loketten en gaan voor meer persoonlijke aandacht. We kiezen voor één contactpersoon en één plan per huishouden.
- **Meer steun voor mantelzorgers.** Als mantelzorg te zwaar wordt, is er hulp beschikbaar, zonder schuldgevoel. We willen overbelasting van mantelzorgers voorkomen, daarbij zijn dagbesteding en respijtzorg belangrijke instrumenten.
- **Geen onnodige herindicaties.** Bij blijvende beperkingen zijn herindicaties vaak stressvol en een onnodige belasting van de medewerkers van het sociaal domein. We schrappen de gevallen waarin vooraf duidelijk is dat zorg blijvend nodig is, om stress en kosten te besparen.
- **Voor elkaar zorgen.** Met elkaar stimuleren we dat we gezond eten, meer bewegen, jong en oud, en elkaar vaker ontmoeten. Dat stimuleert de gemeente. Bijvoorbeeld door buurtkeukens, gezamenlijke maaltijden, bankjes, openbare sanitaire voorzieningen, sportprojecten en groene speelplekken.

Iedere dag BBBeter

- **Preventie is essentieel.** We zetten in op preventie om het welzijn van inwoners te versterken en kosten in het sociaal domein te beperken. Daarom steunen we initiatieven zoals jongerenwerk en inloop voor ouderen. We zetten in op het behoud van voorzieningen zoals dorpshuizen, waar deze initiatieven worden uitgevoerd.
- **Drugspreventie.** Drugsgebruik blijft een zorgpunt in de gemeente Noardeast-Fryslân. De recente vondst van een drugslab benadrukt dat ook onze regio te maken heeft met ondermijnende criminaliteit. Dit vraagt om blijvende alertheid en een gezamenlijke aanpak door inwoners, gemeente en politie.
- **Suïcidepreventie.** We zien naar elkaar om en we stellen in Noardeast-Fryslân een suïcidepreventiecoördinator aan, zodat ook onze kwetsbaarste inwoners de weg naar passende hulp weten te vinden.

Jeugdzorg

Visie

Goede jeugdzorg begint niet bij een hulpvraag, maar bij een buurt die oplet. Jongeren verdienen geen systeem, maar echte aandacht. BBB Noardeast-Fryslân wil terug naar een samenleving waarin we omkijken naar elkaar. Waar professionals worden vertrouwd, kinderen worden gehoord, en de gemeenschap weer een rol speelt in opvoeding en ondersteuning. Niet elke tegenslag is een diagnose. Niet elk kind heeft jeugdzorg nodig, maar gezinnen die vastlopen hebben recht op hulp; laagdrempelig, dichtbij en zonder schaamte. We zorgen voor kortdurende ondersteuning waar mogelijk, intensieve gespecialiseerde jeugdzorg wanneer nodig.

- **Vaste aanspreekpunten en vroegtijdige signalering.** Kinderen in de jeugdzorg zeggen vaak dat ze zich niet gehoord voelen. Dat moet anders. Elk kind moet weten bij wie hij of zij terecht kan. Of het nu gaat om zorgen thuis, op school of in de instelling. Daarom willen we vaste aanspreekpunten op school, bij het gebiedsteam, lokale sportverenigingen en jeugdclubs. Daar kunnen kinderen veilig praten. Zo kunnen problemen eerder worden gezien en opgelost.
- **Jongerenwerkers.** Jongerenwerkers moeten een actieve rol spelen zodat jongeren zich gezien en gehoord voelen. Zo kunnen problemen eerder worden gezien en opgelost. Dit vraagt om een structurele samenwerking tussen gebiedsteams, scholen en dorpshuizen voor preventie-activiteiten en signalering.
- **Toezicht op aanbod zorgverleners.** BBB Noardeast-Fryslân maakt zich zorgen over de centrale inkoop van zorg en het grote aantal instellingen dat deelneemt aan de aanbesteding vanuit gemeente Leeuwarden. Wij willen met het oog op nieuwe aanbestedingen het functioneren van jeugdhulpaanbieders evalueren op hun daadwerkelijke resultaten en effectiviteit.
- **Menselijk contact.** Voor zorg en ander klantencontact is het nodig dat inwoners met echte mensen praten: regionale callcenters of onpersoonlijke (digitale) loketten schieten tekort. BBB Noardeast-Fryslân is vóór persoonlijk contact.
- **Blijf in contact tijdens wachttijden.** Kinderen en ouders op een wachtlijst mogen zich niet alleen voelen. Gemeenten moeten contact houden met gezinnen die wachten op hulp. Denk aan updates, tips of steun uit de buurt. Zo blijven we in verbinding en voorkomen we dat problemen erger worden. Gemeente houdt actief contact met gezinnen op de wachtlijst door bijvoorbeeld maandelijkse check-ins te organiseren door het Gebiedsteam. In dorpshuizen wordt een laagdrempelig inloopsprekuren georganiseerd voor gezinnen die wachten op hulp.
- **Hulp begint in de buurt.** We zorgen voor sterke gebiedsteams. Daar kunnen kinderen en ouders makkelijk binnenlopen voor hulp. Zo voorkomen we dat problemen groter worden. Deze teams werken samen met scholen, sportclubs en huisartsen. Dichtbij en vertrouwd. Gebiedsteams worden zichtbaar en bereikbaar in alle dorpen, met vaste inloopsprekuren in dorpshuizen. We stimuleren het opzetten van ouder-kindcafés in dorpshuizen, waar ouders en jongeren elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen.

Iedere dag BBBeter

 Geef professionals de ruimte. Jeugdprofessionals weten wat er nodig is. Zij verdienen ons vertrouwen. Minder tijd aan papierwerk, meer tijd voor kinderen en gezinnen. Wij kiezen voor vakmanschap. Geef professionals de ruimte om te doen wat werkt – over organisatiegrenzen heen en Noardeast-Fryslân stelt een budget vast om in uitzonderlijke gevallen te kunnen afwijken van de regels. Ouders en jongeren moeten inspraak krijgen in de keuze voor een aanbieder.

Onderwijs

Visie

Goed en passend onderwijs is een basisrecht voor ieder kind. BBB Noardeast-Fryslân wil dat kinderen zoveel mogelijk basisonderwijs kunnen volgen in hun eigen wijk of dorp. Scholen zijn belangrijke ontmoetingsplekken. Ze versterken de samenhang in de gemeente en dragen bij aan een leefbaar Noardeast-Fryslân. Daarom zetten we ons in voor bereikbare en toekomstbestendige scholen.

- **Onderwijs dichtbij.** BBB Noardeast-Fryslân wil fusies en sluitingen van basisscholen voorkomen door scholen te ondersteunen bij samenwerking, bijvoorbeeld gezamenlijke vakdocenten of gedeelde faciliteiten.
- **Passend onderwijs dichtbij.** Passend onderwijs bieden we het liefst dicht bij huis. Als dat niet kan, is de gemeente verantwoordelijk voor het regelen van goed vervoer. Dat doen we bij voorkeur via vrijwilligers of lokale vervoerders en met zo kort mogelijke ritten.
- **Leerling centraal.** We zetten de leerling centraal en combineren budgetten vanuit de Jeugdwet en Passend Onderwijs. Zo zorgen we voor een passende plek voor ieder kind en voorkomen we voortijdig schoolverlaten.
- **Sterke samenwerking voor jeugd.** We werken nauw samen met scholen en bieden goede preventieve jeugdzorg op school, bijvoorbeeld via schoolmaatschappelijk werk, preventie-medewerkers en jongerenwerkers.
- **Groene en veilige schoolpleinen.** We stimuleren aantrekkelijke en groene schoolpleinen waar kinderen kunnen spelen en leren. Een goed schoolplein is méér dan een plek om te spelen. Het is ook een plek waar kinderen zich fysiek, sociaal en creatief kunnen ontwikkelen.
- **Bibliotheken en taalvaardigheid.** Bibliotheken spelen een essentiële rol in het bestrijden van (digitale) laaggeletterdheid en het bevorderen van leesplezier. BBB Noardeast-Fryslân wil samen met scholen, bibliotheken en gebiedsteams investeren in een brede aanpak van taalontwikkeling: vanaf jonge leeftijd tot in het volwassenenonderwijs.
- **Zwemvaardigheid.** BBB Noardeast-Fryslân wil de vangnetregeling voor zwemles behouden. Zwemmen is niet alleen gezond, maar ook van levensbelang in een waterrijk land. Wij vinden dat elk kind moet leren zwemmen, ongeacht achtergrond of inkomen en willen erop toezien dat er geen kinderen tussen wal en schip vallen.

Ruimtelijke Ordening

Visie

Voor BBB Noardeast-Fryslân is het essentieel om slim om te gaan met de beschikbare ruimte. Dat betekent dat we logisch nadenken over welke voorzieningen we op welke plaats willen. We richten de ruimte slim en duurzaam in, met oog voor mensen, natuur en toekomst. Zo bouwen we aan een Noardeast-Fryslân waar iedereen mee kan doen.

 Ruimte slim gebruiken. We gaan efficiënt en effectief om met de beschikbare ruimte die we hebben en stemmen de indeling in de ruimte af op wat mensen nodig hebben.

 Groennorm. We willen, bij nieuwbouwprojecten, zoveel als mogelijk de groennorm 3-30-300 bereiken. Ofwel:

3 : iedereen moet vanuit zijn woning minimaal 3 bomen kunnen zien.

30 : een minimale boom kroonbedekking welke zorgt voor schaduw in buurten van 30%

300 : iedereen zou op 300 meter wandelafstand van zijn woning een groene verblijfsplek of park moeten hebben.

 Verkeersveiligheid heeft prioriteit. BBB maakt van verkeersveiligheid een prioriteit, vooral voor kinderen, ouderen en fietsers. We nemen signalen van inwoners, bedrijven en instellingen serieus en zorgen voor veilige oversteekplaatsen, goede fietspaden en maatregelen die het verkeer vertragen waar dat nodig is. Zo maken we onze straten veiliger voor iedereen.

Economie en Ondernemen, Platteland en Water

Visie

BBB Noardeast-Fryslân staat voor een sterke lokale economie waarin ondernemers de ruimte krijgen om te ondernemen en bij te dragen aan werkgelegenheid, leefbaarheid en voedselvoorziening. De gemeente moet hen ondersteunen met minder regels, meer vertrouwen en ruimte voor groei en innovatie. Zo houden we Noardeast-Fryslân vitaal.

Lokale economie en ondernemerschap

- **BBB steunt lokale ondernemers.** Lokaal ondernemen verbindt en is duurzaam. We zijn trots op onze bedrijven!
- **Lokaal inkopen.** De gemeentelijke organisatie koopt producten en diensten bij voorkeur lokaal in en maakt daarbij indien nodig gebruik van een roulatiesysteem zodat meer ondernemers aan bod komen.
- **Eerlijke kansen voor lokale ondernemers.** Bij onderhandse aanbestedingen nodigen we altijd minimaal één lokale ondernemer uit, mits beschikbaar, om eerlijke kansen te bieden op gemeentelijke opdrachten.
- **Stimuleren samenwerking ondernemers.** BBB Noardeast Fryslân stimuleert samenwerking tussen ondernemer. Ondernemersverenigingen en BIZzen (bedrijveninvesteringszones) dragen bij aan veilige, aantrekkelijke en levendige winkelstraten en bedrijventerreinen. Wij als BBB vinden het belangrijk dat initiatieven van ondernemers die dit bevorderen worden ondersteund. De gemeente ondersteunt met raad en daad.

Vestigingsklimaat en bedrijvigheid

- **Lokaal vestigen is aantrekkelijk.** BBB wil een aantrekkelijk vestigingsklimaat behouden en versterken. We investeren in goed bereikbare en geschikte bedrijfslocaties, plussen de BIZ op en bieden ondernemers actieve ondersteuning en houden onze dorpskernen levendig en aantrekkelijk. Minder regeldruk en duidelijke procedures zorgen ervoor dat ondernemers zich kunnen richten op hun bedrijf, terwijl er volop ruimte is voor vernieuwing en slimme oplossingen. Zo blijft Noardeast-Fryslân een gemeente waar bedrijven zich kunnen ontwikkelen, inwoners profiteren van nieuwe kansen en het prettig wonen, werken en ondernemen is.
- **Wonen, natuur en bedrijvigheid op elkaar afstemmen.** In overleg met elkaar bekijken waar welke functies het beste kunnen plaatsvinden. En hoe we iets meer verdraagzaam kunnen zijn tegenover elkaar. Indien bedrijven verplaatst willen worden naar een passender locatie, worden zij ondersteund.

Iedere dag BBbeter

- Ruimte voor recreatie en toerisme.** BBB Noardeast-Fryslân zet zich in voor een gemeente die recreatie en toerisme ondersteunt en faciliteert. De gemeente speelt een actieve rol in het behoud en de promotie van ons unieke (water)landschap, de uitgestrekte natuur en de rijke cultuurhistorie.
- Lokale ruimte.** Door te zorgen voor goede voorzieningen, het ondersteunen van initiatieven om monumenten zichtbaar te maken en het stimuleren van de promotie van onze hooggevalueerde campings helpt de gemeente om ondernemers en lokale initiatieven bezoekers te laten verwelkomen. Zo draagt de gemeente bij aan bruisende dorpen, nieuwe economische kansen en een gemeente waar inwoners en bezoekers trots op kunnen zijn.

Regeldruk en balans

- BBB voorkomt onnodige lokale regels.** Ondernemers en inwoners mogen niet vastlopen op lokale regels die weinig opleveren voor mens of milieu.
- BBB kiest voor vertrouwen.** BBB Noardeast-Fryslân wil lokale ondernemers de ruimte én het vertrouwen geven. Denk aan extra terrasruimte in de zomer, kleine evenementen of andere initiatieven op straat of in het dorpscentrum. Dat soort ideeën maken Noardeast-Fryslân levendig en verdienen steun, geen papierwerk. Daarom stappen we af van onnodige bureaucratie. Geen weken wachten op een vergunning, maar een snelle melding via een digitaal loket. We kiezen voor een “ja, tenzij”-aanpak: ondernemen mág, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om in te grijpen.
- Ruimte voor feest en traditie.** We beschermen de ruimte voor recreatie, evenementen en tradities. Daarbij willen we dat vergunningen voor bijvoorbeeld een (dorps)feest, markt of cultureel evenement niet onnodig ingewikkeld of streng zijn. Wat altijd mocht, moet niet zomaar ineens verboden worden.

Een leefbaar platteland is topprioriteit

- Minder regels, meer vertrouwen.** Agrarische ondernemers hebben baat bij minder regels, meer vertrouwen en ruimte voor groei en innovatie. Zij houden het platteland in stand en verdienen daarin steun van de gemeente. BBB Noardeast-Fryslân voelt zich verantwoordelijk voor deze steun. Samen zorgen we voor onze plattelandsgemeenschap. Een leefbaar platteland is topprioriteit en water van kwaliteit is een vereiste.
- Leefbaar buitengebied.** We zetten ons actief in om het buitengebied leefbaar, goed onderhouden en vitaal te houden, met voldoende voorzieningen, woningaanbod en bereikbaarheid met respect voor de authentieke omgeving. De boer is als ondernemer drager van het buitengebied.

- **Prioriteit voor onderhoud van plattelandswegen.** Het onderhoud van wegen in het buitengebied moet bijdragen aan de leefbaarheid en veiligheid van onze plattelandsgemeente. BBB Noardeast-Fryslân wil onderzoeken of het onderhoudsbudget voor wegen in het buitengebied voldoende is. Achterstallig onderhoud dient voorkomen te worden zodat de bereikbaarheid van dorpen en bedrijven gegarandeerd blijft.
- **Boerderijwinkels.** BBB Noardeast-Fryslân streeft ernaar om vergunningen voor de verkoop van lokale producten vlot en soepel te verstrekken. Het aanbieden van een breed scala aan regionale producten aan consumenten moet actief worden gestimuleerd.
- **Natuurlijk beheer van bermen en groenstroken.** De gemeente Noardeast-Fryslân maait alleen waar dit nodig is voor veiligheid of agrarisch gebruik en kiest verder voor ecologisch beheer.
- **Tweemaal per jaar maaien.** We stellen veiligheid voorop en vinden het voor de verkeersveiligheid noodzakelijk dat bermen in het buitengebied minstens twee keer per jaar worden gemaaid.
- **Landbouwgrond.** BBB Noardeast-Fryslân vindt het belangrijk om de agrarische functie en het verkavelingspatroon van het buitengebied te behouden en is terughoudend in het afwaarderen van landbouwgrond voor andere doeleinden.
- **Steun ex-agrariërs.** BBB Noardeast-Fryslân wil stoppende boeren helpen door gemeentelijke subsidies en fondsen beschikbaar te stellen die helpen bij omscholing, het starten van een nieuw bedrijf of het herbestemmen van een erf. We willen de zogeheten rood-voor-rood-regeling verruimen. Dat betekent simpel gezegd: als iemand de stallen of schuren op het erf sloopt, moet daar niet per se maar één woning voor teruggebouwd mogen worden, maar bijvoorbeeld meerdere, kleine woningen. Dit kan alleen als het geen overlast geeft voor de omgeving. Zo maken we ruimte voor wonen op het platteland, voorkomen we leegstand en bieden we nieuwe kansen voor het erf. Op deze manier helpen we ex-boeren vooruit, houden we het buitengebied leefbaar en zorgen we dat vrijkomende erven goed worden benut.

Waterkwaliteit en toezicht

- **Aanpak watervervuiling bij de bron.** We verbeteren riooloverstorten om vervuiling bij regen te voorkomen. Ook andere bronnen van watervervuiling worden gericht aangepakt. We willen hierin actief de samenwerking met Wetterskip Fryslân opzoeken.
- **Houd de straten droog.** BBB Noardeast-Fryslân streeft ernaar wateroverlast door overstromingen te voorkomen. In het Gemeentelijk Rioleringsplan moet daarom, naast een onderhoudsplan voor riolering en watergangen, worden vastgelegd welke maatregelen het meest effectief zijn. Hierbij dient rekening te worden gehouden met factoren zoals de bodem, de grondwaterstand en de aard van de bebouwing. Waar mogelijk vervangen we verouderde riolering op een logisch en natuurlijk moment door moderne, toekomstbestendige systemen. Zo houden we onze dorpen en stad veilig en leefbaar, nu en in de toekomst.

Klimaat en Duurzaamheid

Visie

BBB Noardeast-Fryslân kiest voor realistische duurzaamheid. Wie rood staat kan niet groen doen. Duurzaamheid moet praktisch, haalbaar en betaalbaar zijn én gedragen worden door inwoners en bedrijven. Wij geloven in lokale oplossingen die werken voor mens, natuur én economie. Geen dwang of dure, onhaalbare plannen, maar doen wat werkt. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol als ondersteuner en aanjager. We bouwen samen aan een leefbare en toekomstbestendig Noardeast-Fryslân waarin iedereen kan meedoen.

Echte duurzaamheid. Echte duurzaamheid moet bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners en bedrijven. Leefbaarheid, keuzevrijheid en zeggenschap van inwoners staan centraal. Lokale energiecoöperaties of andere initiatieven zoals het verduurzamen van woningen worden aangemoedigd zolang het niet ten koste gaat van landbouwgrond of natuurgebied. Geen zonnepanelen of grootschalige windmolenparken op landbouwgrond en oppervlakte-water.

Geen onrealistische doelen. BBB steunt verduurzaming, maar verzet zich tegen plannen die te veel kosten of weinig effect hebben. Wie rood staat, kan niet groen doen. BBB Noardeast-Fryslân wil geen extra lokale koppen op nationaal beleid.

Agrarische innovaties. BBB Noardeast-Fryslân is een voorstander voor (technische) innovaties die boer en burger vooruithelpen. Wij staan positief in het verlenen van vergunningen voor mestverwerkingsinstallaties, mits die voldoen aan de milieueisen.

Beheer van gewassen. BBB Noardeast-Fryslân zet zich in voor een doeltreffend beheer van invasieve soorten en schadelijke gewassen in onze gemeente. Het bestrijden van planten als de reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop en het giftige Jacobskruid blijft een belangrijke taak. Exoten en ongewenste planten kunnen door inwoners eenvoudig gemeld worden via de Fixi-app. We willen onderzoeken of inwoners dit een gebruiksvriendelijk platform vinden. Het is daarnaast van groot belang dat we blijven toetsen of gebruikte bestrijdingsmethoden werken, zodat inheemse planten en dieren beschermd blijven tegen verdringing of vergiftiging.

Ongenode diersoorten op afstand. Ook het bestrijden van exotische diersoorten vraagt onze aandacht. De Aziatische hoornaar, uitheemse kreeften en de eikenprocessierups rukken steeds verder op in onze regio. BBB Noardeast-Fryslân wil deze en andere ongenode gasten buiten onze dorpen houden.

Veiligheid en Handhaving

Visie

BBB wil dat iedereen zich veilig voelt in Noardeast-Fryslân. Veiligheid begint met gezond verstand: aanpak van echte overlast en criminaliteit, niet met symboolmaatregelen. De publieke ruimte is van ons allemaal en vraagt om respect, duidelijke regels en zichtbare handhaving.

- **Streng aanpak georganiseerde criminaliteit.** Daders van drugsoverlast, vandalisme, zorgfraude en andere vormen van criminaliteit moeten streng worden aangepakt. BBB pleit voor een intergemeentelijke regisseur ondermijning (criminaliteit).
- **Veiligheid dichtbij.** Onze hulpdiensten horen dichtbij en benaderbaar te zijn. Wijkagenten en BOA's zijn bekend in de wijken en buurten. We zetten ons in voor zoveel mogelijk behoud van lokale politiebureaus en brandweerkazernes in Noardeast-Fryslân en stimuleren deelname aan de vrijwillige brandweer.
- **Spreekuur voor wijkagenten.** Om de bereikbaarheid van wijkagenten te versterken, pleiten we voor vaste spreekuren van wijkagenten. Dit kan bijvoorbeeld in dorpshuizen of MFC's. Zo kunnen inwoners gemakkelijk contact leggen en (veiligheids)vraagstukken bespreken.
- **Buurtpreventie.** We stimuleren buurtpreventie en samenwerking met inwoners, zodat iedereen kan bijdragen aan een veilige leefomgeving.
- **Cybercriminaliteit.** BBB wil dat onze gemeente zich actief voorbereidt op cyberaanvallen en inwoners beter bewust maakt van digitale veiligheid.
- **De wolf.** BBB staat voor de veiligheid van mens en dier. Wolfwerende hekken bieden niet altijd voldoende bescherming en kunnen bovendien niet overal geplaatst worden. Ook het aantal ontmoetingen tussen mensen en wolven neemt toe. Dat zorgt voor groeiende zorgen over aanvallen op vee, huisdieren en in sommige gevallen ook op kinderen. Gedegen rentmeesterschap betekent goed natuurbeheer en een beheerste wildstand. De provincie is verantwoordelijk voor natuurbeheer, maar BBB wil dat burgemeesters meer mogelijkheden krijgen om op te treden bij probleemwolven. Zo beschermen we onze dorpen, erven en dieren en houden we de balans tussen mens en natuur gezond.

Asiel en migratie

Visie

BBB landelijk wil de asielinstroom verminderen, maar Noardeast-Fryslân heeft hier zelf slechts beperkte invloed op. Wel is de gemeente verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen en statushouders. Wij vinden het belangrijk dat dit gebeurt met respect voor de lokale gemeenschap en in de geest van mienskip: omzien naar elkaar, zonder mensen te overvragen. Daarom betreft onze gemeente inwoners actief bij de plannen en houdt zij rekening met hun reële zorgen. Om mogelijke overlast zoveel mogelijk te beperken, pleiten wij voor opvang die in verhouding staat tot het aantal inwoners van de buurt. We hebben onze arbeidsmigranten hard nodig en zorgen dan ook voor een passende verblijfsmogelijkheid en maken hen, waar mogelijk, onderdeel van onze gemeenschap.

- **Geen voorrang bij toewijzen woning.** Statushouders krijgen geen voorrang bij de toewijzing van woningen.
- **De touwtjes in handen houden.** BBB Noardeast-Fryslân zorgt ervoor dat onze gemeenteraad de touwtjes in handen houdt, ook wanneer we samenwerken via gemeenschappelijke regelingen. Bij woningtoewijzing krijgen statushouders geen voorrang, ongeacht of Leeuwarden de praktische uitvoering verzorgt. Samenwerking is prima, maar niet als het onze lokale zeggenschap ondermijnt.
- **Passend wonen, geen verspilling.** Wij pleiten voor passende huisvesting voor statushouders, waarbij efficiënt wordt omgegaan met de beschikbare woonruimte. Eenpersoonshuishoudens horen bijvoorbeeld niet in ruime eengezinswoningen, zodat deze beschikbaar blijven voor gezinnen.
- **Inburgering is een plicht én een kans.** BBB Noardeast-Fryslân vindt dat asielzoekers en arbeidsmigranten de plicht hebben en de mogelijkheid krijgen om goed in te burgeren in Noardeast-Fryslân, op zowel het gebied van taal als onze lokale cultuur.
- **Frysk ferbynt.** Voor BBB is het Fries meer dan alleen taal: het is een manier van samenleven. Daarom willen we dat nieuwkomers in Noardeast-Fryslân niet alleen Nederlands leren, maar ook kennismaken met het Fries. Zo bevorderen we onderling begrip, verbondenheid en respect voor elkaars cultuur. Want wie hier woont, hoort er voluit bij – en dat begint met onze taal.
- **Goede huisvesting voor arbeidsmigranten.** We zorgen voor goede huisvesting voor onze arbeidsmigranten. Bij voorkeur op of in de buurt van het terrein waar zij werkzaam zijn. Waar mogelijk en nodig zorgen we voor mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding om overlast te voorkomen.
- **Geen woning voor ongedocumenteerden.** Geen officiële status? Geen woning.

Gemeentelijke Financiën

Visie

BBB Noardeast-Fryslân vindt het belangrijk dat we niet meer uitgeven dan er binnenkomt. We letten goed op onze gemeentelijke financiën. We realiseren ons dat onze inkomsten zijn betaald door de inwoners van onze gemeente en de burgers van Nederland. Verreweg het grootste deel van onze inkomsten komt uit het gemeentefonds. Wij zetten ons, samen met onze landelijke fractie, actief in om te zorgen dat de landelijke bijdrage aan onze gemeente voldoende hoog blijft. Dat hebben we gedaan en dat blijven we ook doen want we willen onze gemeente niet kapot bezuinigen. De gemeentelijke uitgaven moeten effectief en efficiënt zijn. Dit betekent dat we letten op zowel de kosten als de maatschappelijke opbrengsten. Samen kunnen we ervoor zorgen dat lokale voorzieningen in stand blijven.

- **Belastingen omhoog?** Lokale belastingen en lasten omhoog? Alleen als het echt niet anders kan, maar dan graag wél met een goede uitleg!
- **Eerlijk begroten, geen boekhoudtrucs.** BBB is voor realistisch begroten van zowel inkomsten als uitgaven. Dat betekent: ook lange termijn kosten, zoals onderhoud, op tijd meenemen. Reserveringen zijn reëel en dienen niet als 'spaarpotje' achter de hand.
- **Samen verantwoordelijk, samen oplossen.** Onze gemeente kan niet alle maatschappelijke vraagstukken alleen oplossen. BBB stimuleert dat ook inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties een rol spelen. Door samen op te trekken, maken we meer mogelijk- financieel en sociaal.

Bestuurscultuur en Participatie

Visie

BBB Noardeast-Fryslân staat voor een bestuurscultuur die dicht bij de inwoners staat: nuchter, open en betrouwbaar. Geen ivoren toren, maar een gemeente die luistert, uitlegt in begrijpelijke taal en handelt met gezond verstand. Wij zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Inwoners verdienen een serieuze stem in hun eigen leefomgeving. Participatie betekent voor BBB dat inwoners actief worden gehoord en gekend voordat er een beslissing wordt genomen.

- **BBB gelooft in het betrekken van inwoners.** Mensen weten vaak zelf het beste wat goed is voor hun buurt. Daarom betrekken we inwoners vanaf het begin van het proces, niet pas als alles al is besloten. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als wonen, verkeer, groeninrichting, veiligheid, voorzieningen, sociale activiteiten en duurzaamheid. We willen dorps- en wijkraden met echte invloed, als volwaardige gesprekspartners.
- **We zijn bereikbaar.** Onze kandidaten, raadsleden en bestuurders zijn goed bereikbaar voor inwoners van onze gemeente. Wij juichen een periodiek spreekuur toe.
- **Ambtenaren midden in de maatschappij.** BBB vindt dat ambtenaren minimaal drie maatschappelijke stages per jaar moeten afleggen in de gemeente. Zo blijven ze dicht bij de inwoners, begrijpen ze de dagelijkse praktijk beter en kunnen ze de gemeentelijke dienstverlening verbeteren.
- **Heldere communicatie voor iedereen.** Gemeente Noardeast-Fryslân moet begrijpelijk en toegankelijk communiceren, zodat iedere inwoner die dat wil, informatie kan begrijpen en mee kan doen.
- **Minder regels, meer eenvoud.** BBB streeft naar minder overbodige regels en ingewikkelde processen, zodat het voor inwoners en bedrijven makkelijker wordt om zaken met de gemeente Noardeast-Fryslân te regelen.
- **Eigen initiatief moet mogelijk zijn.** Wij geven inwoners meer ruimte om zelf aan de slag te gaan. Niet 'mag dat wel?', maar: 'hoe kunnen we helpen?'
- **Digitaal met de mens centraal.** BBB vindt dat digitalisering de dienstverlening moet verbeteren zonder de mens uit het oog te verliezen. Digitale mogelijkheden maken contact makkelijker en sneller, maar persoonlijke aandacht en bereikbaarheid blijven altijd essentieel. Daarbij moet de digitale dienstverlening toegankelijk zijn voor iedereen, inclusief mensen met een visuele, auditieve of andere beperking.

 Mienskip op maat. BBB Noardeast-Fryslân staat voor een leefbaar Noardeast-Fryslân, gedragen door betrokken inwoners en naast de stad ook sterke dorpen. Ons uitgangspunt is het mienskip-principe: omzien naar elkaar en naar je omgeving. Dat vraagt om voorzieningen, ontmoetingsplekken en ruimte voor lokale initiatieven. De gemeente ondersteunt en faciliteert, met minder regels en meer vertrouwen.

ELKE REGIO TELT!

BOERBURGERBEWEGING.NL